

REDOGÖRELSE FÖR POSTMUSEUM 1983

POSTMUSEINÄMNDEN

Ledamöter i Postmuseinämnden har varit informationschef Egon Jonsson (ordförande), tekn dr Rolf-Bertil Eklund, marknadsdirektör Harry Edlund, skolchef Ulla Montan, fil lic Skans Torsten Nilsson, kanslichef Åke Odén, direktör Anna-Greta Waldemarsson och förste intendent Karin Rabén (sekreterare).

Under året har fyra sammanträden hållits.

Nämnden har godkänt program för utställningar under 1984 och har behandlat ärenden rörande museets deltagande i utländska utställningar.

ORGANISATION OCH PERSONAL

En ny organisation för Postmuseum trädde i kraft den 1 september 1983. Under museichefen Karin Rabén delades verksamheten i två enheter, allmänna avdelningen och föremålsavdelningen. Allmänna avdelningen, med Carl-Gustaf Klein som chef, svarar bl a för personal- och fastighetsärenden, bibliotekets och fotografernas verksamhet samt informations-, säkerhets- och budgetärenden. Föremålsavdelningen, där Elisabet Olofsson är chef, svarar bl a för samlingarna av föremål, frimärken, bilder och dokument samt utställnings- och utlåningsverksamhet.

Allmänna avdelningen:

Carl-Gustaf Klein, Majlis Eriksson, Monika Hansson, Ingeborg Svensson, Ulf Lättman, Barbro Skillinghaug, Linnea Åkerlund, Monique Gutheim, Valborg Litzén, Stephan Fransius, Margareta Karlsson, Monica Jonsson, Yngve Hellström, Gunnar Svensson, Britt Burman (pensionerad 83-10-01).

Föremålsavdelningen

Elisabet Olofsson, Louise Palme, Anna-Lisa Nordgren, Bo Andersson, Björn Sylwan, Robert Mattson, Birgit Löfgren, Britt Westermark, Kurt Hedman, Lennart Orest, Vello Kallas, Göran Sundström, Ruth Storek, Britt-Marie Ohm, (pensionerad 83-05-01), Kerstin Zeits, Eeva-Lisa West, Hildegard Svensson, Lisbet Lundström (tjänstledig 1983).

Extrapersonal har anlitats som kassörer och vakter under kvällar och helger.

ALLMÄNT

Under hösten har museets interna TV-bevakningsanläggning moderniserats och kompletterats. Anläggningen omfattar nu 23 st TV-kameror. Genom 3 nya TV-monitorer som placerats i en nybyggd disk på 1 tr, kan en museivakt följa det mesta som sker i utställningssalarna.

I museets magasin i södra Stockholm har en verkstad för föremålsvård inretts. Detta förenklar och förbättrar avsevärt möjligheterna att ge föremålen vård. När verkstaden under 1984 är fullt utrustad kommer den att innehålla nödvändig maskinutrustning för vård av föremål av trä, läder, tyg och metall. En stor rostfri sköljvask, ventilerade dragskåp samt ett hydrauliskt lyftbord är utrustningsdetaljer som beräknas komma på plats under 1984/85.

Museets fasad mot Lilla Nygatan har försetts med en ny skylt. Skylten, av brännlackerad aluminium, är en förstoring av Olle Hjortzbergs Postryttarembem från 1932 med texten Postmuseum, Stockholm.

I ett radioprogram med titeln »Klingande frimärken» presenterade redaktör Bertil Forsman Postmuseums julutställning »Musik för alla». Reportaget från museet blandades med intervjuer med några av utställarna. Programmet sändes under julhelgen och gick i repris i januari.

Under utställningen »200 år i luften» arrangerade Postmuseum en ballongflygning där starten gick på Gärdet i Stockholm. På grund av rådande vindförhållanden måste ballongfärden avslutas i Stocksund för att inte riskera att ballongen fördes ut till sjöss. Under ballongfärden medfördes en postsäck innehållande 500 försändelser. Dessa var specialstämplade, numrerade och försågs efter genomförd flygning med uppgift om startplats, landningsplats, flygtid m m och signerades av ballongens piloter. De har under året sålts i museets kassa.

Posthistoriska föremål, frimärken och brev har lånats ut för användning som underlag för bok- och tidskriftsillustrationer, för film och reklamändamål. Ökad frekvens av sådan utlåning har gjort att museet avgiftsbelagt utlåning för användning till kommersiella ändamål.

Publikationer m m

Postmuseums årsbok Postryttaren utkom i november 1983. Till de tillfälliga utställningarna »Tryckerikonsten — på frimärken och i posten» samt »SSPD visar posthistoria» framställdes särskilda utställningskataloger. Till den nya basutställningen »Världskommunikation» togs fram en utställningskatalog på engelska. Till fyra av de tillfälliga utställningarna har speciella vykort tryckts. En reklamknapp med Postmuseums logotype har framtagits i 500 ex. Knappen delas främst ut till besökande barn och ungdom.

Reklam och annonsering

Varje vecka annonseras öppethållande, utställningar, musikprogram samt övriga aktiviteter under rubriken MUSEER i Dagens Nyheter och Svenska

POSTMUSEUMS VYKORT

Postmuseum har sedan länge gett ut vykort för försäljning. Motiven hämtas ur de egna samlingarna av föremål, filatelistiska objekt, postala dokument och fotografier.

För närvarande finns ett 30-tal olika motiv att välja på.

Under senare år har vykorten tryckts på Postens Tryckeri.

På omstående sida visas de motiv som getts ut under 1983.

POSTMUSEUMS VYKORT UNDER 1983

»ABA-PICCOLO»

En av ABA:s affischer från mitten av 1920-talet.

»DEN FLYGANDE POSTKUPÉN»

»Den flygande postkupén», ABA:s Junker F13 S-AAAC användes år 1928 för nattpostflygningarna mellan Stockholm och London. Det trånga sorteringsutrymmet från den ombyggda kabinen finns att bese på Postmuseum.

»SÖDERMANLAND»

»Södermanland» ABA:s Junker Ju52 i snöyra på Bulltofta flygfält. Malmö, år 1932.

»SWEA RIKES POSTWEGAR»

Karta över Swea Rikes Postwegar — Anno 1698. Originallet finns i Dansk Post- og Telegrafmuseum.

»OSCAR II»

Avdrag från originalgravyr — Oscar II koppartryck — för valörer i öre. Godkändes av Oscar II den 28 april 1890. Max Mirowsky (1858—1939) graverade förslaget. De åtta avdrag som är kända finns i Postmuseum, Stockholm.

»NOSTIPPEN»

»Nostippen» — kul tävling för ungdom. Reklamkort för Postmuseums populära och lärorika tipstävling för ungdom. Nostippen har ordnats varje söndag under skolterminerna sedan 1954.

»SWENSKA POST-RYTTAREN»

Vignett till »Swenska Postryttaren» No 1, 1683. Bildsidan på vykortet trycktes manuellt på en korrekturpress från 1913 under utställningen »Tryckerikonsten — i Posten och på frimärken».

A-B-AEROTRANSPORT
 RES ALLTID LUFTVÄGEN!
 SNABBAST! BEKVÄMAST! PUNKTLIGT! SÄKERT!
 BILJETTER OCH UPPLYSNINGAR HÄR.

*Godkännad
 01100
 26 April 1890*

Nostippen?
POSTMUSEUM!
 i Gamla stan i Stockholm

Alltid fri entré.

Stamps
Post-Byråen
 N. 1.

Stamps
 Post-Byråen
 N. 1.

Stamps
 Post-Byråen
 N. 1.

Stamps
 Post-Byråen
 N. 1.

Med anledning av att 1983 av FN proklamerats som Världskommunikationsår öppnas en ny permanent utställning på Postmuseum.

Posten gav också ut ett postkort med valörstämpeln 2 kr 40 öre (motsvarande utrikes postkortsporto med flyg över hela världen). Bildsidan visar förlagan till de 1, 2 och 5 kronors frimärken som gavs ut till Världspostföreningens 50-årsjubileum 1924, tecknad av Olle Hjortzberg.

Dagbladet, från hösten även i Stockholms Tidningen. Viss annonsering har även skett i Stockholms kvällstidningar och några fackpublikationer.

Affischer med inbjudan till museet har under vår- och höstterminerna sänts ut till samtliga skolor i Stockholm och vissa i Mellansverige. Flertalet av de tillfälliga utställningarna har varit affischerade på Storstockholms postkontor, på bibliotek, hotell m m. Några av utställningarna har affischerats på postkontoren i hela landet.

Sommarutställningen affischerades även i SL:s kulturramar i tunnelbanan och på affischtavlor i Stockholm under juni.

Museets månadsprogram har sänts ut till press, radio- och filatelitidskrifter.

Öppethållande

Museet hölls under året öppet för besökare måndagar – lördagar kl 12 – 15, söndagar kl 12 – 16, torsdagar även kl 19 – 21 dock ej under juni – augusti. Biblioteket hölls öppet måndagar – fredagar kl 12 – 15, torsdagar även 19 – 21 dock ej under juni – augusti. Museets kassaexpedition har varit öppen för försäljning av frimärken, vykort och litteratur samt mottagande av vanliga och rekommenderade brev. Frimärksförsäljningen under året uppgick till 181.428 kronor. Specialkort och litteratur har sålts för 141.805 kronor och vykort för 53.412 kronor. Frimärksförsäljningen har gått ner något jämfört med föregående år medan försäljningen av litteratur och vykort visar en ökning.

Biblioteksverksamheten

Filatelistiska biblioteket har under året utökats med 314 arbeten, därav 108 gåvor, bytesexemplar eller postala leveranser. De fördelar sig enligt följande:

monografier	102
allmänna handböcker	75
kataloger	111
övriga arbeten	21
tidskrifter	5

Därtill kommer 244 auktionskataloger samt 168 tidskriftsårgångar. Posthistoriska biblioteket har utökats med 53 arbeten, därav 10 gåvor, bytesexemplar eller postala leveranser. Därtill kommer 30 tidskriftsårgångar. Biblioteket har utgivit 3 nummer av sin stencilerade »Litteraturförteckning 1983:1–3» som distribueras till bibliotek, filatelistiska föreningar och enskilda personer inom och utom landet.

Biblioteket har under året besökts av 2.310 personer. Det totala antalet hemlån var 3.152 varav 1.582 till låntagare på annan ort.

Besök, visningar och konserter

Museet hade under året 65.488 besök.

Icke utställt material har under året studerats av 163 besökande forskare och filatelister.

Följande föreningar har under året regelbundet sammanträtt i museet: Föreningen Frimärks Samlarna, Stockholms Motivsamlar Klubb, Samlarföreningen Bältespännarna, Föreningen Oscarianerna, Svenska Frimärksbytesföreningen samt Sällskapet Svensk Posthistorisk Dokumentation.

Sveriges Filatelist Förbund arrangerade under 1983 ett jurysymposium och ett symposium för filatelistisk forskning i Postmuseum.

Sfu (Sveriges Frimärksungdom) Stockholmsdistriktet har under året arrangerat bytesdagar, ledarträffar samt diverse aktiviteter under Stockholmsskolornas vinterlovsvecka i museet.

21 söndagar har »Frimärksbörs» anordnats i centralhallen.

Föreningen Frimärkssamlarna, Sveriges Filatelist Förbund, Samlarföreningen Bältespännarna, Norrorts Frimärksförening och Svenska Frimärksbytesföreningen har under året anordnat auktioner i museet.

Under utställningen »SSPD visar posthistoria» anordnades en föredragsserie med posthistoriskt tema under fyra torsdagar.

Under året har 157 gruppvisningar med sammanlagt 2.880 personer genomförts. Av dessa var 7 visningar med inalles 225 personer förlagda till kvällar eller lördagar. Därutöver har museiläraren ordnat 9 sammankomster för totalt 234 personer från olika institutioner och klubbar.

Ungdomspristävlingen »Nostippen» har under året anordnats vid 40 tillfällen med sammanlagt 1.162 deltagare.

Pianisten Valentina Rives har givit 17 konserter för 1.412 åhörare.

Ytterligare 15 konserter med totalt 1.192 åhörare har givits av andra musiker eller grupper. Programmen har varit varierande med bl a elever från kommunala musikskolorna i Stockholm och Uppsala, pianisten Allan Gutheim, Huddinge Saxofonkvintett m fl.

Övrigt

Tillfällig ångbåtsexpedition, nr 137, inrättades den 14 juni då s/s Mariefred fyllde 80 år. Under åren 1900–1950 var expeditionen nr 137 inrättad på sträckan Stockholm – Mariefred.

SAMDOK, samtidsdokumentation vid kulturhistoriska museer

Samdok har kommit till för att möta de problem som samtidsdokumentation innebär i ett snabbt föränderligt samhälle. Efter en studie av Sveriges näringsgeografi och diverse statistiskt material har man lagt fram ett förslag om fördelning av dokumentationsansvaret. Varje museum som vill och kan deltar efter förmåga för att belysa den kultursektion som är allmängiltig i museets omnejd eller som är representerad i museets existerande samlingar. Arbetet har delats upp i åtta ämnesområden, där Sveriges museer har rekommenderats att ansluta sig till ett eller flera. Pooler, eller arbetsgrupper, arbetar nu med följande ämnen: Jord- och skogsbruk, metall, trä och

papper, livsmedel, textil, byggnad, handel, kommunikation, service, hem och den offentliga sektorn.

Postmuseum deltar i kommunikationspoolen. Museichef Karin Rabén har fram till oktober 1983 varit vice ordförande i arbetsgruppens styrelse. Den 7 september 1983 möttes gruppen i Lidköpings Hantverks- och sjöfartsmuseum. Gruppens första undersökning presenterades. Det var Södertäljes museum som gjort en undersökning av ett enmansåkeri.

Postmuseum skall till nästa möte i september 1984 presentera ett underlag för undersökning troligen 1986. Vid mötet i Lidköping valdes Elisabet Olofsson till vice ordförande.

Nyförvärv till Museisamlingarna

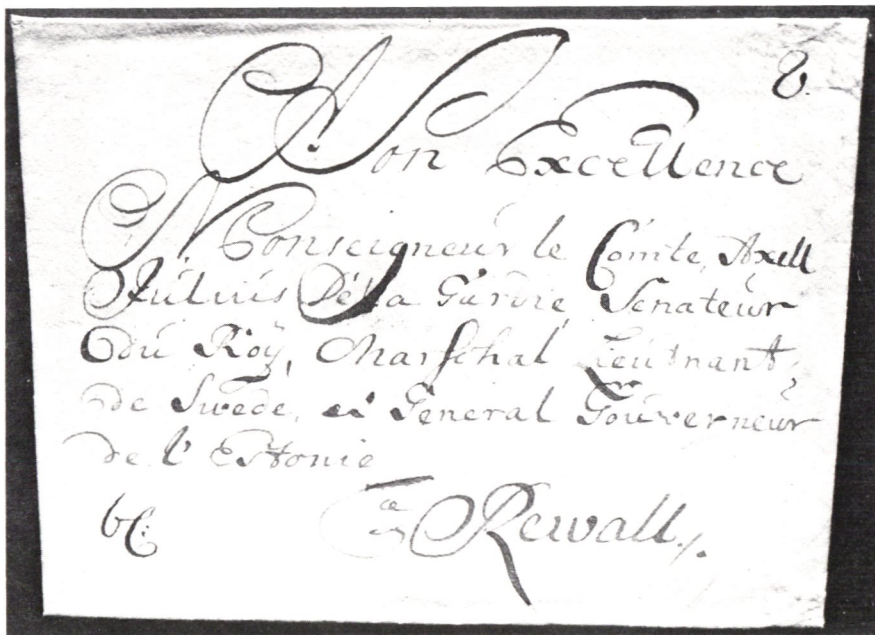
FILATELISTISKA OBJEKT

Svenska specialsamlingen

Gåvor från Postmusei Vänner:

Brev till A J De la Gardie, Reval, 1669, karteringsnummer »8» och påteckningen »6 l».

Brevomslag från Borgholm 20.4.1840 till Stockholm, makulerat med Borgholms fyrkantstämpel typ I.

Brev från Carl Magnus Stuart till guvenör Axel Julius de la Gardie, Reval. Brevet som vägde 6 lod enligt anteckning i nedre vänstra hörnet (1 lod=13,3 gram) har befordrats någon gång under perioden 1687–1705. Gåva Postmusei Vänner.

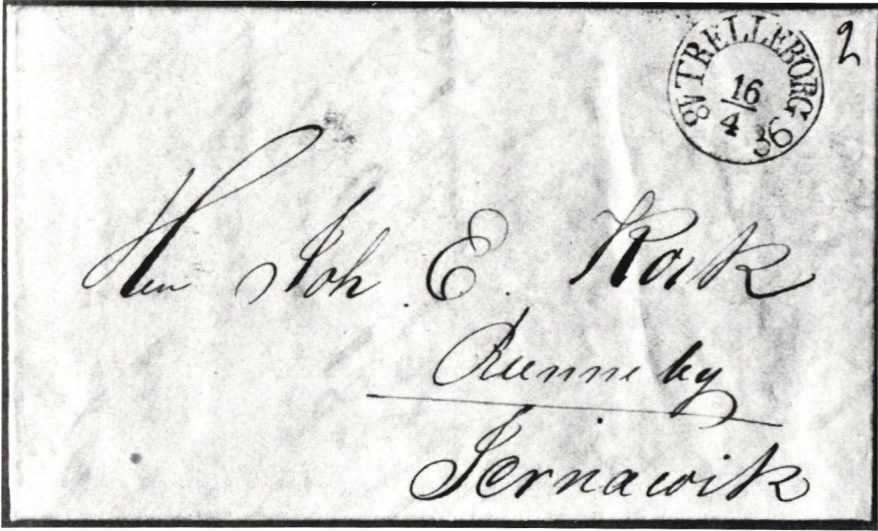
Tre förfilateliska brev från Stockholm till Uppsala 1843, 1848 och 1852.

Tre förfilateliska brev till Cöln, Paris och Nantes 1852 (2 st) och 1853.

Brev från Stockholm Norr 18.11.1870 till Paris frankerat med 50 öre Vapentyp.

Trycksaksförsändelse från Uddevalla 30.11.1877 till Edinburgh frankerad med 6 öre Ringtyp, perforering 14, rödlila.

Vykort med Zeppelin-motiv och stämplat. Stämplat Baden-Baden 10.6.1912 avsänt till Tureberg.

Brev avsänt från Trelleborg 1836, 16 april till Jernavik. Brevet är försett med Trelleborgs bågstämpel typ 2. Gåva Sigurd Ringström, Trelleborg.

Bland övriga gåvor kan nämnas:

Femstrip av bruksfrimärket Carl XVI Gustaf 1.65 kr där det högra märket vid banderollen saknar perforering.

Femstrip av bruksfrimärket Omöjliga figurer, 25 öre där samtliga märken uppvisar ett återkommande centimeterlångt plåtsår.

123 förfilateliska brev, 1820–1860 tal, de flesta Norrlandsstämplade.

Brev med innehåll från Trelleborg 16.4.1836 till Jernavik, med Trelleborgs bågstämpel typ II.

Ett förfilateliskt brev, stämplat Öregrund 28.3.1837, bågstämpel typ II.

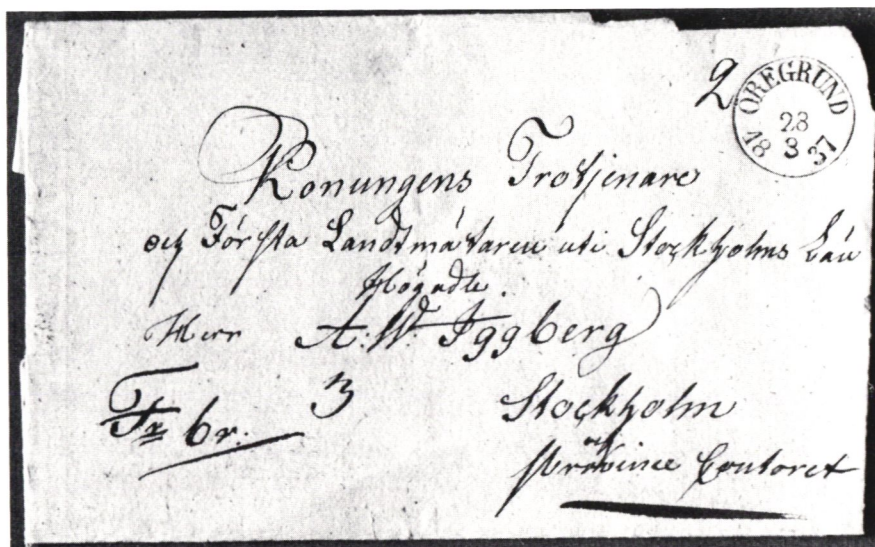
Fyra förfilateliska brev, 1846–48, med innehåll, stämplade Stockholm 8 resp 22 februari 1848.

Brev 12 öre Vapen från Boden till Luleå 1869.

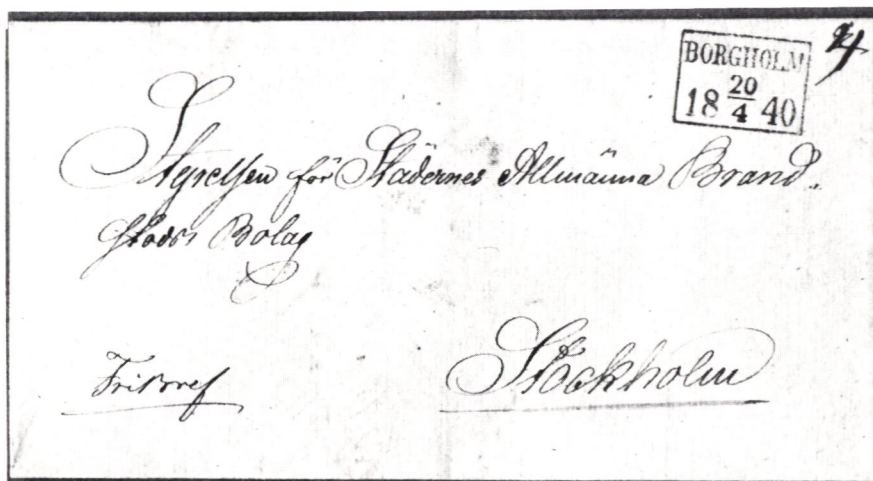
Brev 12 öre Vapen från Råneå till Luleå 1869.

Brev frankerat med 5 öre Oscar II, stämplat 5.11.1904 med Lennholms stämpelmaskin och sänt lokalt inom Stockholm.

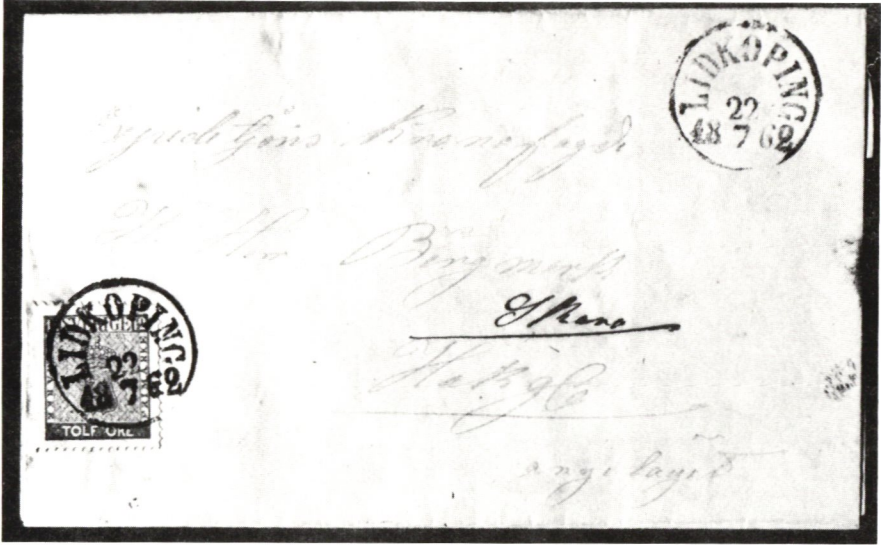
Två obegagnade 5 öre Tjänstebrevkort från 1914.
 Två frimärksförslag med motiv Stockholms stadshus, troligen avsedda
 för frimärkstävling 1982, av Einar Forseth.

Brev avsänt från Öregrund 1837, 28 mars till Stockholm. Brevet är försett med Öregrunds
 bågstämpel typ 2 – tidigare okänd. Deposition Lantmäteriverket.

Brev avsänt från Borgholm 1840, 20 april till Stockholm. Brevet är försett med Borgholms
 fyrkantstämpel typ 1. Gåva Postmusei Vänner.

12 öre vapentyp på brev avsänt från Lidköping 1862, 22 juli till Skara. Frimärket har den sällsynta nyansen blå ultramarin (k).

5 öre vapentyp och två ex 3 öre liggande lejon typ II på trycksak avsänd från Stockholm 1870, 7 januari till S:t Brieux, Frankrike.

50 öre vapentyp på brev avsänt från Stockholm 1870, 18 november till Paris. Brevet har befordrats via England på grund av det fransk-tyska kriget 1870–71.
Gåva Postmusei Vänner.

Inköp:

21-strip Scouting, 1975, med variant »den enögda scouten».

Brevklipp med 1,10 kr Uppsala Universitet 500 år, nyansavart, stämplat Saltsjö-Boo 12.4.1978.

Helbrev från Lidköping 22.7.1862 till Skara frankerat med 12 öre vapentyp, blå ultramarin.

Trycksaksbrev från Stockholm till Frankrike 1870.

3 öre liggande lejon typ II i två ex på tidning med tidningsstämpel Mariestad 30.8.1872.

30 öre vapentyp på inrikes rek brev från Gävle till Grangärde. Stämplat Gefle 30.8 och 1.9.1872.

Brev med 12 öre ringtyp, mörkblå, tätt bottenstryck, praktstämplat Stockholm 24.3.1875 till Helsingfors. T-stämpel.

Tre telegrampostanvisningar 1903, en felfrankerad postanvisning 1898, en postanvisning med mottagningsbevis 1903 samt postanvisningar med diverse frankeringar och stämplat 1898, 1901 och 1903.

Fyra blanketter »Inlämningsbevis» använda åren 1910–1914.

Fem frankerade blanketter »Anhållan om tidnings-överflyttning» använda åren 1923–27.

Bihang till MARIESTADS WECKOBLAD.

Protokoll, hållet vid årssammanträdet
med hufvudmän och delegare i Mariestads
sparbank den 10 Maj 1872.

I enlighet med stadgandet i 10 § af sparbankens reglemente, hade om detta sammanträde varit införd i Mariestads Weckoblad en kungörelse af följande innehåll:

“Herrar hufvudmän och delegare i Mariestads sparbank varda härigenom kallade till det i sparbankens stadgar bestämda allmänna årssammanträde, som kommer att hållas å stadens rådhus Fredagen den 10 nästa Maj kl. 12 på dagen, då, utom de vanliga ärenderna, närvarande delegare kommer att höras och fatta beslut öfver väckt förslag till förändring af det moment i sparbankens reglementets 2:dra § som handlar om räntefoten. Mariestad i sparbanken den 5 April 1872.

DIREKTIONEN.“

och infunno sig nu, förutom direktionsledamöterna lagmannen och riddaren N. Åkerman, kronofogden P. Svanström, samt handlanderna W. A. Peterzéns och Frans Kylander, flere af sparbankens hufvudmän och delegare, hvilka till ordförande utsågo lagmannen och riddaren Åkerman. Ärenderna föredrogos derefter i följande ordning:

§ 1.

Upplästes den af herrar revisorer, kassören Edholm samt handlanderna Nordgren och Odhner afgifna, så lydande berättelse:

Undertecknade, som, i följd af erhållet uppdrag, genomgått och granskat Mariestads sparbanks räkenskaper och förvaltning för år

3 öre liggande lejon typ II i två exemplar på tidning (bihang till Mariestads Weckoblad) med tidningsstämpel »2/10 öre».

Leveranser:

Sedvanliga leveranser från Postens Frimärksavdelning omfattande nyttgivna frimärken och helsaker, frimärksförlagor, skisser, gravyravdrag, färgprover, normalark samt FDC och kuvert med minnespoststämplar.

Från Postens Reklamationskontor har inlevererats adresskort till inrikes paket från Nynäshamn 25.2.1946.

Generalsamlingen

Gåvor:

Samlingarna har under året utökats med 70 ackvisionsnummer varav 21 avser objekt från Sverige och 49 stycken objekt från utlandet.

Frimärken, helsaker, FDC och minnespoststämplade försändelser har skänkts av postförvaltningarna och postmuseerna i Cypern, Färöarna, Indien, Irland, Israel, Kina Folkrepubliken, Kina-Taiwan, Norge, Pakistan, Schweiz, Tyskland BRD, Tyskland DDR, Turkiet, Ungern och USA.

En komplett samling av Postverkets vykort fram till 1982 har donerats av Alfred Weiss.

Leveranser:

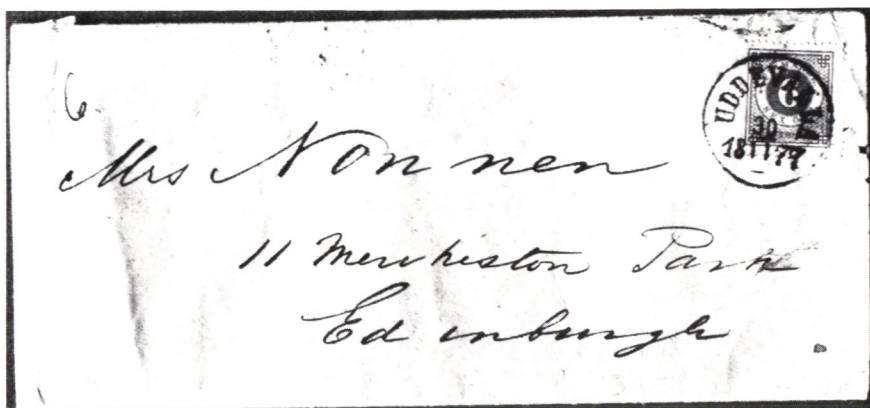
Från Postens Reklamationskontor har överlämnats ett stort antal norska frimärken samt norsk trycksak med 3-öres frankering från Christiania 17.12.1881.

48 stycken telegrampostanvisningar, inrikes postanvisningar, postgiroinbetalningskort, paketadresskort, adresskort till reklamerat paket.

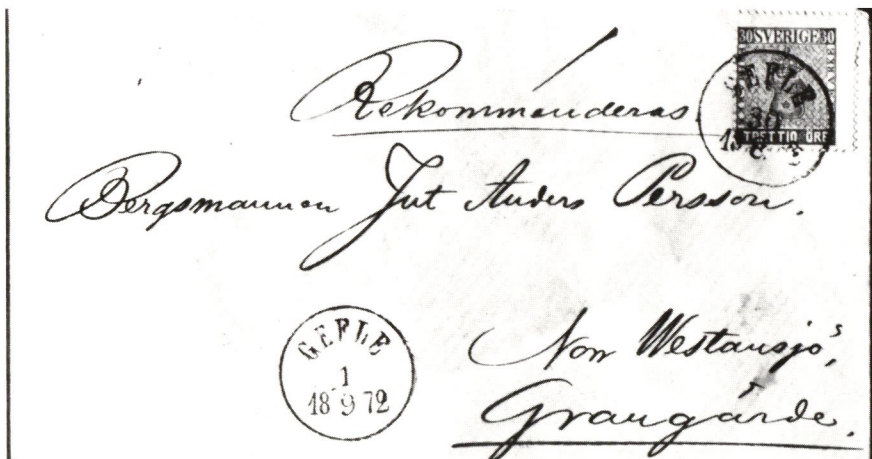
10 stycken fotografier av förfalskningar gjorda 1967 (utbetalningskort m m).

Från Postens Internationella sekretariat har inlevererats gåvoalbum med samtliga EUROPA-CEPT frimärken 1982.

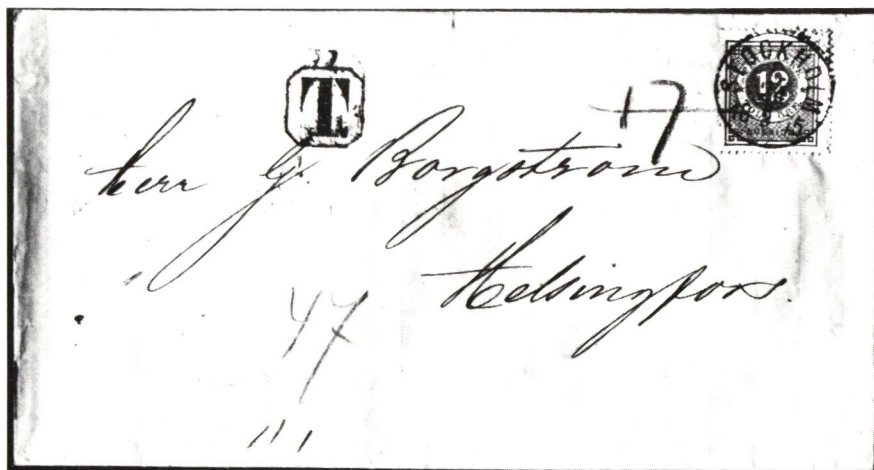
Från Världspostförningens sekretariat i Bern har erhållits sedvanliga leveranser av frimärken från medlemsländerna.

6 öre ringtyp, tandning 14, på trycksak avsänd från Uddevalla 1877, 30 november till Edinburgh, Storbritannien. Gåva Postmusei Väner.

30 öre vapentyp på inrikes rekommenderat brev avsänt från Gefle 1872, 1 september till Grangårde.

12 öre ringtyp, tandning 14, på brev avsänt från Stockholm 1875, 24 september till Helsingfors. Brevet är underfrankerat då portot till Finland var 20 öre. Stämpeln »T» (Taxe à payer) har anbringats enligt ett reglemente som trädde i kraft den 1 juli 1875.

Vykort med Zeppelin-motiv som postats med luftskeppet Schwaben i Baden-Baden 1912, 10 juni. Kortet har sedan befordrats med tåg via Vretstorp till Tureberg. Gäva Postmusei Vänner.

FOTOGRAFIER OCH DOKUMENT

Gåvor:

Notblad, Posthambo av W Holmqvist (Postmusei Vänner).

Fotosamlingen har utökats med sju ackvisionsnummer t ex fotografier från utställning i Stockholm 1897 och från Poststyrelsemiddag i Stockholms Stadshus 1936 (300 årsjub), Fältpost Östgötamanövern 1925, gruppfoto postmästarmötet Linköping 1931 och diverse gruppbilder av deltagare i postkurser.

Dokument- och vykortssamlingarna har ökat med 60 ackvisionsnummer bl a:

Adresskort, oanvända, till inrikes paket 1905–1973 (ca 300 st).

Adressetiketter för postbehållare Sollentuna 1 (1970–80-talet).

EMS-kurirpostbrev dat 83-02-17 till Nederländerna.

EMS-kurirpostbrev dat 82-11-03 till Sverige.

Notblad med posthornssignaler använda i samband med invigning av utställningar i Postexpo, Göteborg.

Inköp:

Malléns kalendarium 1846. »Postrodd» fyra akvareller av Stig Bergvall.

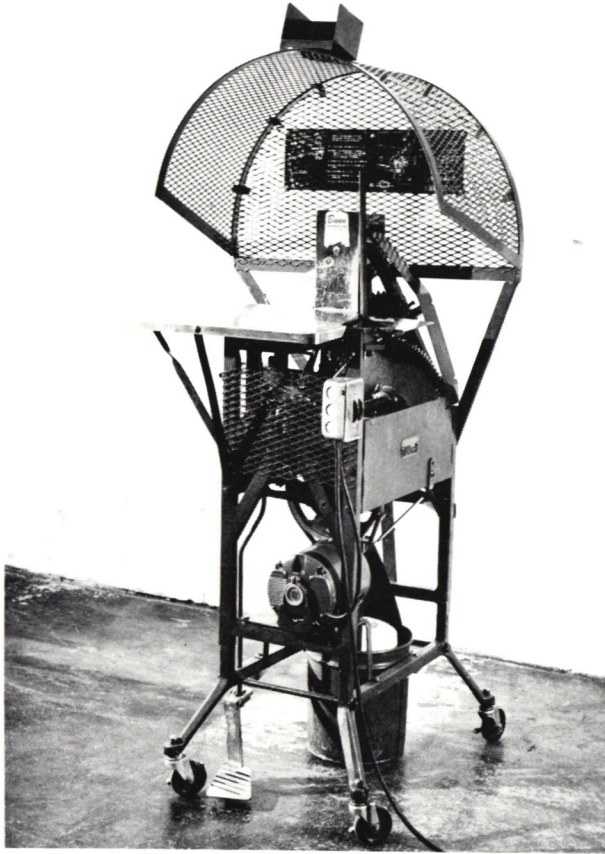
Leveranser:

Från Informationsavdelningen har levererats samtliga nytryckta blanketter under året och från Postens Reklamationskontor stämpelavtryck från svenska postanstalter 1965.

POSTHISTORISKA FÖREMÅL

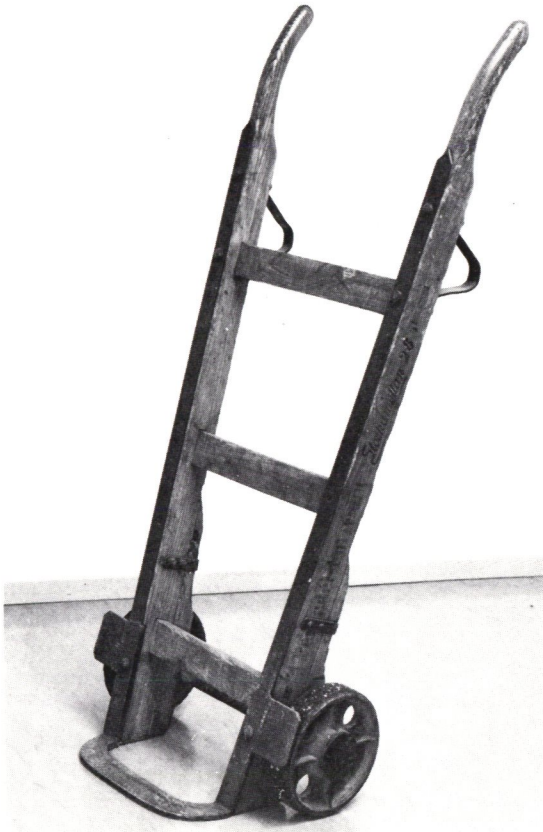
Gåvor:

Samlingen har utökats med 62 gåvor, bl a: Gummistämpel med text »MILITÄRCENSUR. WISBY». Stämpeln har använts 1916–1917 för stämpling av censurerad post från de internerade tyska besättningsmännen från minfartyget »Albatross». Säckkärra från 1920-talet. Trehjulig postcykel.

*Elektrisk buntningsmaskin, från 1930–40-talet, använd vid Stockholms Bangårdspostkontor.
Gåva från Stockholm Ban.*

Postsäckar för yt- och luftpost har erhållits från 50 utländska postförvaltningar i följande länder: Algeriet, Argentina, Belgien, Belize, Barbados, Costa Rica, Cypern, Dominikanska republiken, Ekvatorialguinea, Fidjiöarna, Filippinerna, Finland, Frankrike, Gabon, Iran, Israel, Japan, Kenya, Folkrepubliken Kina, Lesotho, Luxemburg, Macao, Madagaskar, Malawi, Malaysia, Malta, Marocko, Nederländska Antillerna, Nigeria, Norge, Nya Zeeland, Oman, Panama, Polen, Portugal, Sao Tomé e Príncipe, Schweiz, Singapore, Spanien, Sydafrikanska republiken, Sydkorea, Syrien, Tjeckoslovakien, Turkiet, Ungern, Uruguay, USA, Vatikanstaten, Zimbabwe och Österrike.

Transportkärra tillverkad av Stockamölla, 1920-talet. Troligen ursprungligen använd på postkontor. Från 1950-talet använd på Postens Centralförråd. Gåva Postens Inköpscentral.

Inköp:

Kläder och skor för personal 1983. Trärelief »Postrodd». Skulptur av lantbrevbärare.

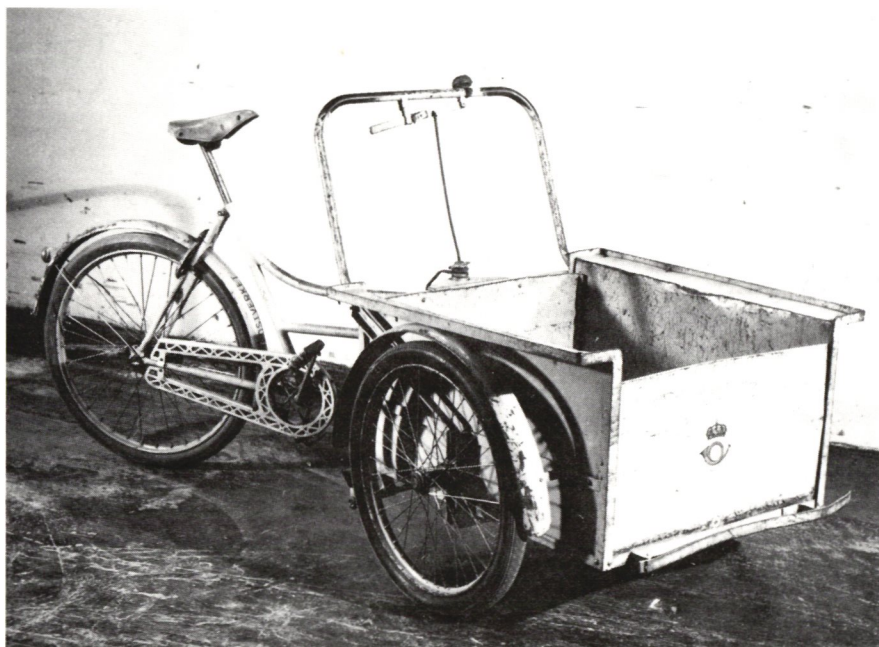
Leveranser:

Från Postens tryckeri har erhållits tryckpress, regal och annat tryckmaterial.

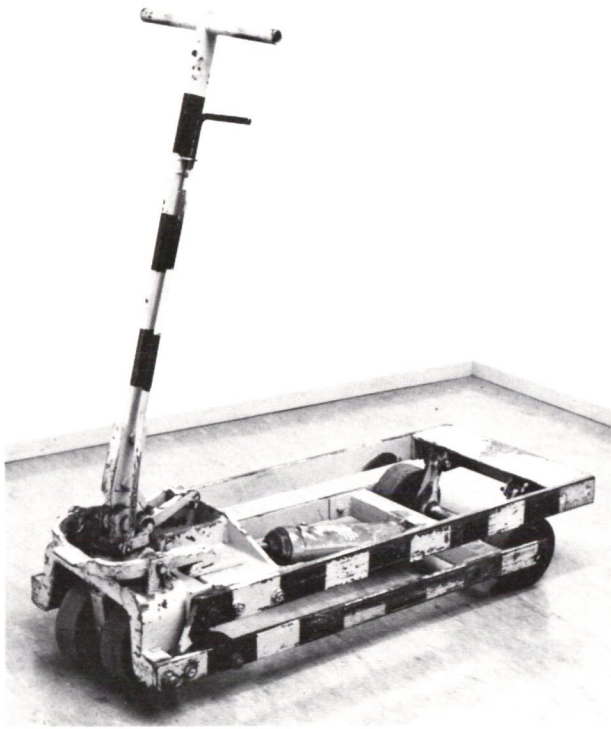
Postens Inköpscentral har levererat myntväskor, kartonger och låglyft.

Postens Kontorssektion har överlämnat porslin och skyltar.

Från postkontoret Stockholm Ban har erhållits en buntmaskin.

Paketykel, trehjulig. Från 1950-talet, använd vid posttransporter på järnvägsstationen i Öxnered till 1971. Gåva från postmästare Sven Holmblad, Önsala.

*Lågflyt från 1920-talet, använd till lastpallar i trä av den typ som användes före andra världskriget. Efter andra världskriget när ny palltyp infördes användes lågflyften till speciella tryckeripallar i metall. Lågflyften användes vid Postens Centralförråd på 1950-talet.
Gåva från Postens Inköpscentral.*

Utställningsverksamheten 1983

UTSTÄLLNINGAR I POSTMUSEUM

Basutställningar

Museets basutställningar (permanenta utställningar) har i stor utsträckning kommit till på 1950-talet. Under det gångna året har ett rum på två trappor använts för att bygga en ny basutställning. »Världskommunikation». Utställningen visar brevbefordran till utlandet från tidigt 1600-tal fram till idag. Ämnet illustreras med frimärksförstoringar, försändelser, dokument, fotografier, tredimensionella föremål och texter. Dagens informationsförmedling kan besökaren pröva på med en Postfax (fjärrkopieringsmaskin). 1980-talets postbefordran till utlandet visas även med fotoförstoringar från posthanteringen på Arlanda 1983 och med flygpостsäckar från olika länder. Utställningen öppnades den 7 oktober. Invigningstalare var statssekreterare Monica Sundström.

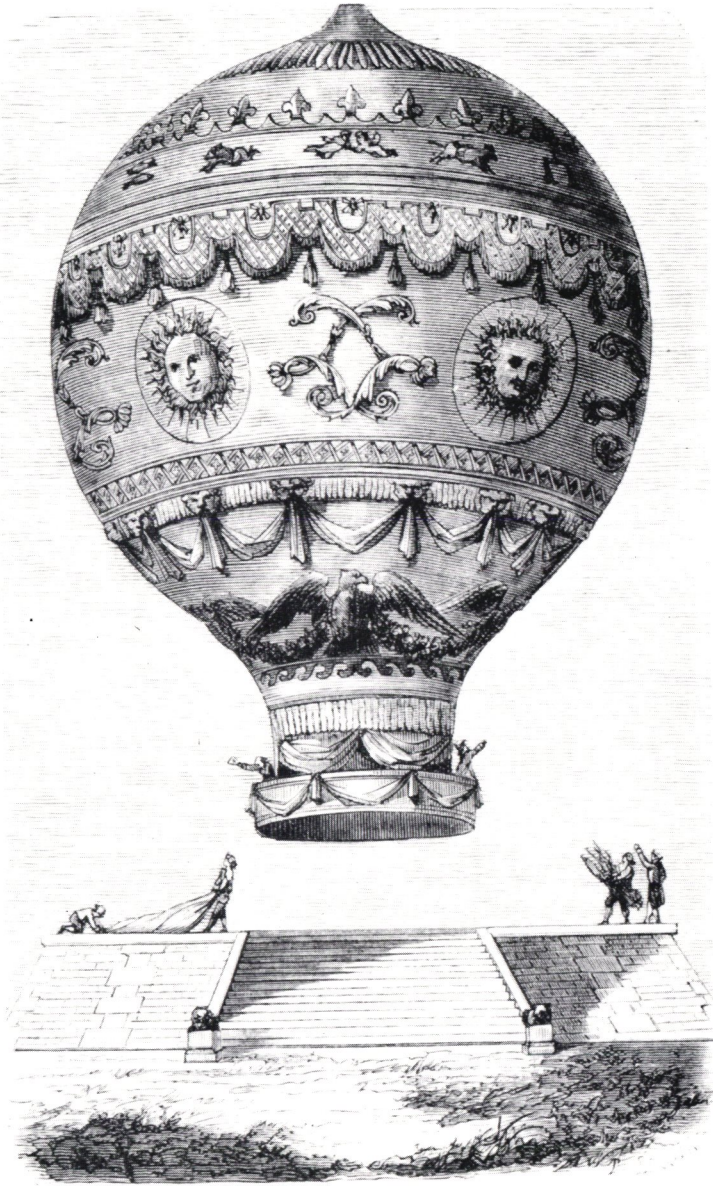

Basutställningen »Världskommunikation», stor monter som visar svenska brevkontakter med utlandet från 1600-talet till idag. Utställningen invigdes 7 oktober 1983.

Större specialutställningar

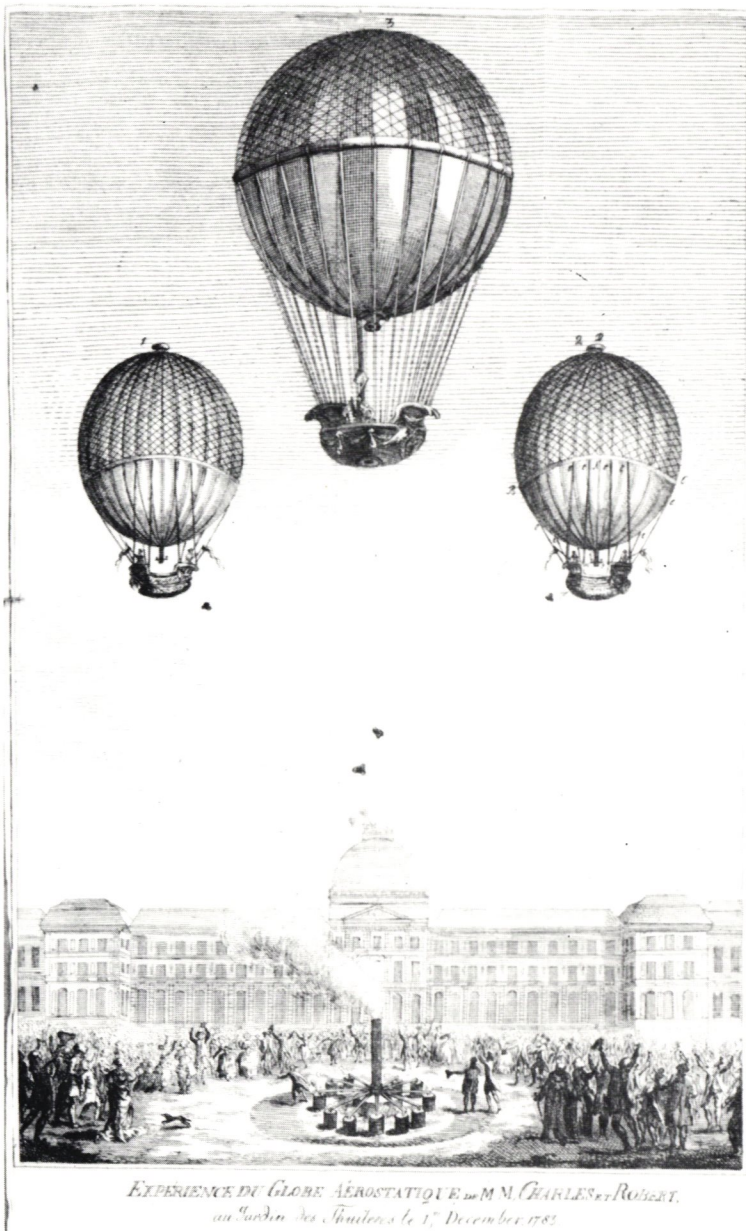
- 02-13 Kyrklig konst på frimärken
- 02-25--05-15 200 år i luften
- 05-27--09-11 Tryckerikonsten — på frimärken och i posten
- 09-23--11-20 SSPD visar posthistoria
- 12-02-- Musik för alla

Direktör Per A Norrlin invigde luftpostutställningen »200 år i luften». Utställningen hölls till minne av den första bemannade luftfärden, som utfördes den 21 november 1783 av fransmannen Pilatre de Rozier. Arkitekt Örjan Lünig, Stockholm, visade material ur sina prisbelönta samlingar. Invigningsdagen besöktes museet av 436 personer.

Fillon du marquis d'Arlandes (1785).

Den första bemannade luftfärden i världshistorien. Förrare Pilatre de Rozier, passagerare markis d'Arlandes, 21 november 1783. Bilden är hämtad ur ett svenskt tryck om ballonger utgivet 1831.

*EXPERIENCE DU GLOBE AÉROSTATIQUE, de M. M. CHARLES et ROBERT,
au Jardin des Plantes le 1er Decembre 1783*

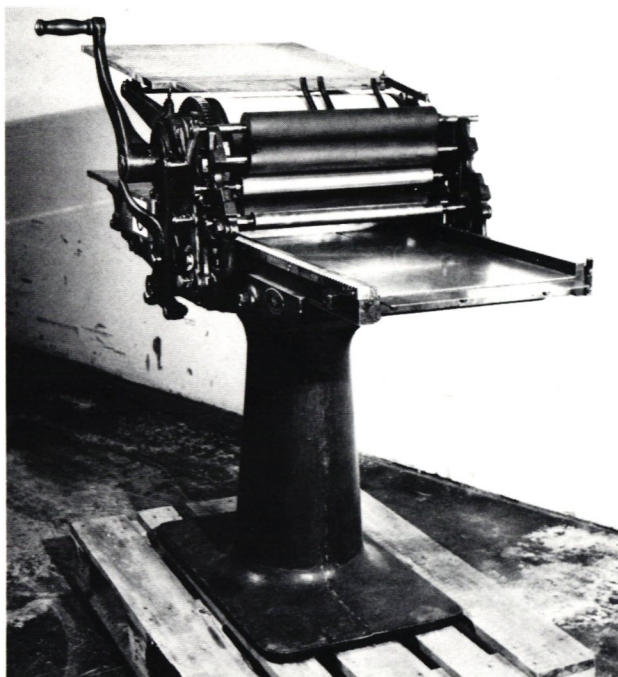
Utvikbar plansch bifogad Sveriges första aeronautiska tryck: »Kort beskrivning af den Aerostatiska Machinen» 1784. Kopparsticket, som är ett svenskt original efter fransk förebild visar uppstigningen av den första vätgasballongen med passagerare den 1 december 1783.

Utställaren Örjan Luning demonstrerar »Skandinaviska pionjärer från början av 1920-talet för besökare från Slottet. Från vänster musikdirektör Per Anders Erixon, löjtnant Alf Bjureklint samt chefen för Stockholms Garnison överstelöjtnant Ola Ericsson.

Intresserad åskådare, författaren P O Sundman, studerar sista ramen av samlingen »Pionjärflygningar över Nordatlanten». I förgrunden franska flygaffischer från trafikflygets barndom.

Tryckpress från 1910-talet, använd på Postens tryckeri. Tillverkare J. G. A. Eickhoff, Köpenhamn. Gäva från Postens tryckeri.

På utställningen »Tryckerikonsten» kunde besökarna få hjälp med tryckning av vykort.

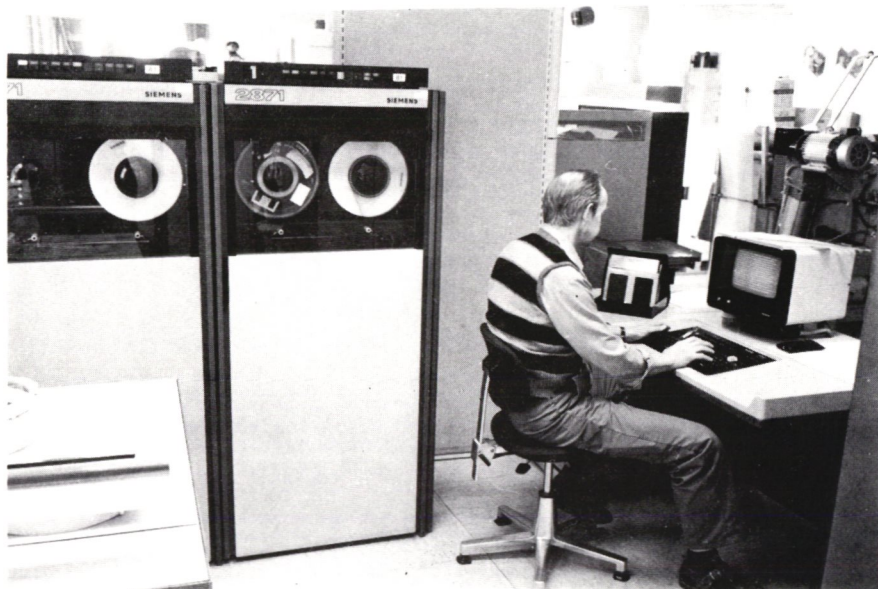
Inför 316 intresserade invigde generaldirektör Bertil Zachrisson utställningen »Tryckerikonsten – på frimärken och i posten». Utställningen gjordes i samarbete med Postens tryckeri, Ulvsunda. Under utställningstiden hade besökarna möjlighet att trycka sina egna PT-kort.

Generaldirektör Bertil Zachrisson inviger utställningen »Tryckerikonsten».

En ram på utställningen »Tryckerikonsten» visade förordningar om bestraffningar.

Styrterminal till en fotoelektrisk skrivare. Bilden visar laseroperatör Hubert Ring, Postens tryckeri, Ulvsunda.

»SSPD visar posthistoria», invigdes av föreningens ordförande Arne O Olsson inför 289 personer. Ett 20-tal medlemmar i föreningen Sällskapet Svensk Posthistorisk Dokumentation – SSPD – ställde ut sina samlingar.

Utställningen »Musik för alla» visade intressanta motivsamlingar på temat musik. Redaktör Sigvard Hammar invigde utställningen inför 399 åhörare. Ungdomar från Innerstadens Kommunala Musikskola underhöll publiken på vernissagedagen. Följande utställare deltog: Ferenc Pasty, Södertälje, Gunnar Dahlvig, Helsingborg, Per Anders Erixon, Nacka, Per Lovén, Rosersberg samt Gösta Sundqvist, Boden. Dessutom medverkade bl a Bill Lindwall, Solna, Cajsa Lund, Musikaliska akademien Stockholm, Etnografiska museet och Musikmuseet.

Inför samtliga utställningar har utställningsmontrar arrangerats i Garnisonen Karlavägen 100.

Sven Sandstedt, Uppsala, beundrar en samling kronobrev på utställningen »SSPD visar posthistoria».

Göran Adolfsson, Kalmar, blir intervjuad för ett radioprogram, under invigningen av utställningen »SSPD visar posthistoria».

Majlis Eriksson, Postmuseum, beundrar matsilver från postångaren »Öland II», som var utställt under utställningen »SSPD visar posthistoria».

Invigningstalare vid utställningen »Musik för alla», Sigvard Hammar, lyssnar, vid en av montrarna, på musik från 1940-talet.

Musik framfördes av Traudel Jernegrip och två elever från Innerstadens kommunala musikskola under invigningen av utställningen »Musik för alla».

Anna-Greta Waldemarsson, direktör för PFA, betraktar musikinstrument inlånade från Musikmuseet, vid invigningen av utställningen »Musik för alla».

Övriga tillfälliga utställningar

- 03-15 Nils Holgerssons resa i frimärksbild
- 03-24--05-08 StFFu 40 år
- 05-11--08-09 Heraldik på frimärken

Stockholms Filatelist Förenings ungdomsavdelning, StFFu, firade sitt 40-årsjubileum med en utställning kallad »StFFu 40 år». Det var Stockholmsungdomarna Peter Einarsson, Jonas Karlsson, Kristoffer Strandqvist samt Dan-Erik och Nils-Olov Westerdahl som ställde ut sina samlingar.

»Heraldik på frimärken» visade delar ur Finn Holmbergs donerade samling.

Under rubriken »Aktuellt på frimärken» har följande ämnen belysts: »Vintersport på frimärken», »Kamp mot drogmisbruk», »Sjömotiv», »Ångbåtspost», »Sveriges nationaldag», »Cykling», »Träd» och »Kemi på svenska frimärken».

Utöver de permanent utställda samlingarna har följande länders frimärken visats: Tyska kolonier, Turkiet och Jugoslavien.

NYMONTERINGAR

Utställningssamlingar:

Sverige – USA	16 blad
Tryckerikonsten	300 blad*
Kampen mot missbruk	27 blad
Svenska frimärken (spansk text)	192 blad
Nordens frimärken 1980–82	148 blad
Early Swedish Airmails	35 blad
Swedish booklets 1970–83	23 blad
Nordens Dag 1956–83	6 blad
Järnhantering	30 blad
Svenska frimärken med musikanknytning	32 blad
Frimärken med kemi-motiv	27 blad
Postförbindelserna Sverige – Hamburg	<u>80 blad</u>

Summa 916 blad

*Av dessa ca 100 avsedda för utlåning.

UTLÅNINGAR

Föremål, fotografier, filatelistiska objekt och dokument har under året lånats ut i stor omfattning. Lån inom Postens Centralförvaltning har ej tagits med i nedanstående tabell.

Ändamål/låntagare	Antal utlån
Forskning	3
Föremål till filatelistiska utställningar	6
Illustration	17
Invigning av nytt postkontor	5
Jubileer och kulturarrangemang	61
Kampanjer för posten	5
Postrodd	3
Teater, TV	3
Utställningar på andra museer	<u>6</u>

Totalt 109

UTSTÄLLNINGAR UTANFÖR POSTMUSEUM

Filatelistiskt material visat i utlandet:

Bangkok, Thailand (BANGKOK 83, internationell utställning). »Ett urval svenska frimärken, 1920–1983».

Barcelona, Spanien. »Sverige speglat i sina frimärken» (spansk text).

Hamburg, Västtyskland (NORDPOSTA 83) »Brev till och från utlandet transiterade över svenska postkontoret i Hamburg på 1800-talet».

Rio de Janeiro, Brasilien (BRASILIANA 83, internationell utställning). »Svenska kungligheter på frimärken», »Svensk flygpost 1912–1940» och »Moderna svenska frimärkshäften».

Washington, USA (internationell kemikonferens). »Kemi och kemister på svenska frimärken».

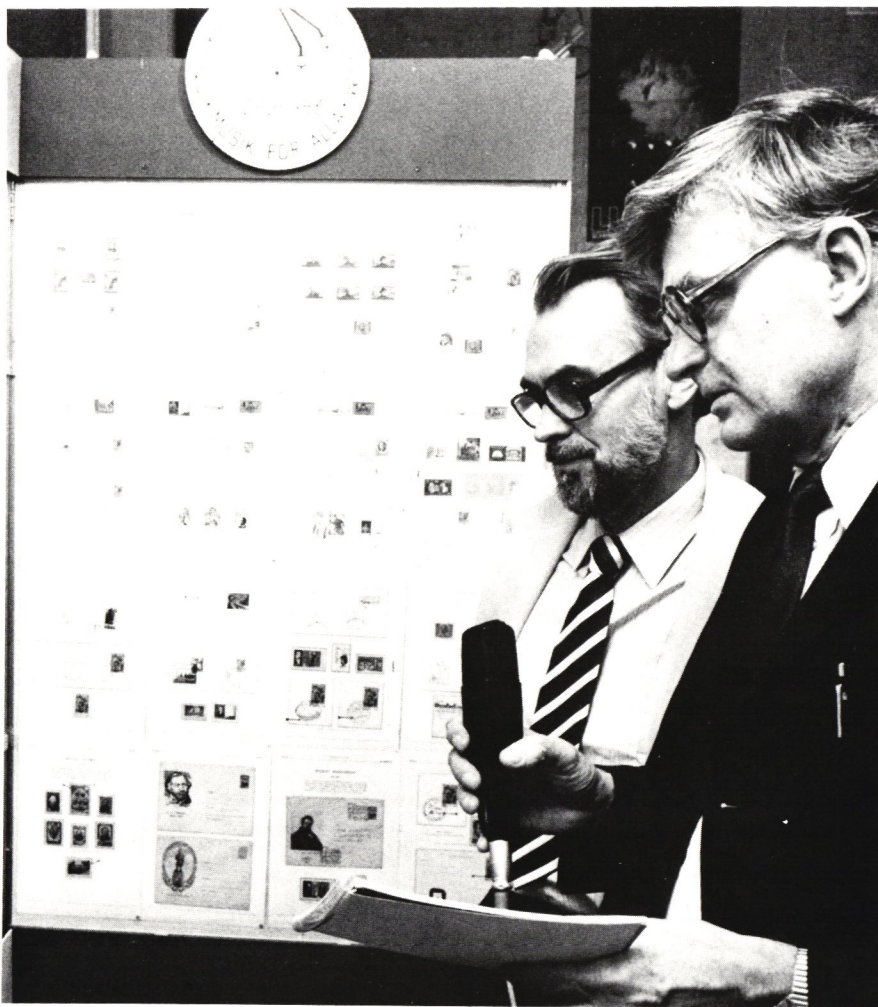
Filatelistiska material visat inom landet:

Billesholm (FRIMYNT)	Brandförsvar, Lek och leksaker på frimärken
Falun	Dalarna i filatelin
Göteborg (Post-Expo)	Sjöpost, Fartyg på frimärken
Göteborg (pensionärsklubb)	Färliga brev
Götene	Kyrklig konst
Laholm	Stämpelsamlingar
Norrköping	Filatelistiska termer, Sport på frimärken
Skara	Järnvägsstämplor på frimärken
Skövde	Katrineholmsstämplor
Stockholm, Amerikanska Ambassaden samt American Center	Filatelistiska objekt från USA och Sverige
Stockholm (HOLMEX 83)	Nyförvärv, Förfalskade brev, Moderna häften och förlagor
Trelleborg	Filatelistiska termer
Trollhättan	Nobelpristagare på frimärken
Uddevalla	Sport på frimärken
Västerås	Bilar på frimärken, Kyrklig konst på frimärken, Julfrimärken
Växjö	Bergshantering på frimärken
Åmål (PROPHIL 83)	Järnvägspost
På Frimäkets Dag:	
Boden	Svenska frimärksgravörer
Borlänge	Järnvägsmotiv på frimärken
Gustavsberg	Sport på frimärken
Helsingborg	Ångbåtspost, Stämpelsamling Helsingborg och stämpelsamling Ramlösa Brunn
Huskvarna	Raketpost på frimärken
Kungsör	Musikinstrument på frimärken
Köping	Dans på frimärken
Linköping	Tryckerikonstmotiv på frimärken
Oskarström	Fiskar på frimärken och Utforskandet av rymden
Skellefteå	Opera på frimärken

Stockholm. Trygg-Hansahuset

Stockholm. Farsta
Söderköping
Täby
Västerås

Svensk lösen. Svensk militärpost.
Svensk örlogspost och Filatelistiska
objekt skänkta av Postmusei Vänner
Musik på frimärken
Musik på frimärken
Järnvägsstämplat
Musikinstrument på frimärken

Gunnar Dahlvig, Helsingborg, blir intervjuad för radioprogrammet »Klingande frimärken», framför sin egen samling av Bertil Forsman, under invigningen av utställningen »Musik för alla».

MINNESPOSTSTÄMPLAR
 som använts i Postmuseum under 1983

**Förteckning på personer som under år 1983
lämnat gåvor till Postmuseum**

(Adressort Stockholm om ej annat anges)

Adler, Ivan, Lidingö	István, Szabó, Ungern	Soergel, Rune, Borås
Andersson, Birgitta		Staedel, Mh, Frankrike
Andersson, Lisa	Jonsson, Ejnar	Steiness, Inge och Sten, Danmark
Andersson, Roland, Nossebro	Jönsson, Ivar, Malmö	Strandberg, Mats
Appelgren, Stig	Jönsson, Kjell, Arlöf	Sundholm, Folke
	Jönsson, Kjell-Åke, Malmö	Sundman, Gösta
Balazs, Szuhai, Ungern		Svensson, Alf
Bargholtz, Percy, Lidingö	Kajiser, Kurt, Täby	Söderlund, Karl
Berg, Gunvor, Sundbyberg	Kallas, Vello	Söderström, Roland
Birch, Brian Storbritannien	Kellerman, Olle	
Blomberg, Rolf, Ecuador	Klein, Carl-Gustaf	
Borin, Karl	Kresser, Johan, Braås	Tiemer, Jürgen, Västtyskland
Brunnberg, Brita	Krämer, Horst, Tyskland DDR	Tieste, Reinhard, Västtyskland
Burström, Eva, Bandhagen	Kuhlmann, Erich, Västtyskland	Tirén, Sven-Åke
		Tranevall, Göran
Cart, D, Schweiz	Lacher, Andrew, USA	
Collyer, O J, Australien	Lachman, E, Israel	Ungeheur, A, Luxemborg
	Larsson, Björn, Enskede	Uys, D J, Sydafrika
Dahlgren, Hervor	Larsson, Lars-Olof, Finspång	
	Lindgren, Bengt, Göteborg	Wahlström, Gerda
Ekebergh, Gunvor	Lindberg, George B	Waldemarsson, Anna-Greta
Eliasson, Åke, Boden	Lindqvist, Kaj	Ward, Ronald, Storbritannien
Engelhardt, Ernst, Österrike	Lindqvist, Olle, Hudiksvall	Weiss, Freddy
Engelhardt, R. H, Västtyskland	Linderoth, L, Östersund	von Wolkenschein, Oskar,
Ericson, Leif, Frösön	Liljedahl, Svante, Göteborg	Västtyskland
Ericsson, C-O, Örebro	Litnäs, Bengt, Västtyskland	Werner, Magnus, Kungsängen
Eriksson, Arne, Vällingby	Lyman, Robert, Canada	Widlund, Helmer, Luleå
Erler, Martin, Västtyskland	Lång, H, Danmark	Wretman, Carl-Axel
		Wändahl, Karl-Bertil, Skövde
Forseth, Einar, Bromma	Muri, Irène, Schweiz	
Fridolfsson, Carl-Erik, Skara		Ylismaa, Ilpoo, Finland
	Nelson, Paul, USA	
Gabrielsson, Jan, Uppsala	Nilsson, Hans, Trosa	van Zant, KE, Karlstad
Gars, Håkan, Karlskrona	Nilsson, Nils Tage, Eslöv	Zimmerman, Gunnar, Strängnäs
Gebart-Anderson, Thorborg	Nobile, Gertrude, Italien	
Gehrmann, Heinz, Västtyskland	Nordheim, J V, Tyskland DDR	Ögren, Karin
von Gunten, Paul, Schweiz	Norén, Klas, Göteborg	Örendahl, Gösta Enköping
Günter, Otto, Västtyskland		
Göransson, Stig, Spånga	Olsson, Bo, Göteborg	
Hallberg, John, Borås	Popov, Dimitrer	
Hallgren, Evert, Västerås	Portefaix, Bertil, Bromma	
Hansson, Hans, Storvik		
Hedblom, Sven, Bollnäs	Rabén, Karin	
Hedbom, Gösta, Bromma	Ragnarsson, Carmen, Lund	
Heindijk, J H, Nederländerna	Ramkisoon, R A, USA	
Hellman, Håkan, Bålsta	Rane, Margit, Falköping	
Heinestedt, Nils	Reichardt, Harmut, Tyskland DDR	
Holden, Olav, Hägersten	Ringström, Sigurd, Trelleborg	
Holmblad, Sven, Onsala	Rosner, R, Österrike	
Hugues, Charles, Frankrike	Runhag, Henry, Enköping	
Hult-Korfitsen, M, Norrtälje		
Huxley, F, Storbritannien		
Hüls, Ewald, Krefeld		

DONATIONSMEDEL

Postmuseifonden

Behållning vid årets ingång	195 296:93
Räntor 1982 och 1983	44 184:01
Insättningar	<u>155 000:—</u>
Summa	394 480:94

Fonden har disponerats för diverse inköp och

utställningsbyggnation	74 750:—
Behållning 1982-12-31	<u>319 730:94</u>
Summa	394 480:94

För ungdomsverksamhet

Gåva	10 000:—
Ränta 1983	<u>677:10</u>
Summa	10 677:10

Behållning 1983-12-31	<u>10 677:10</u>
Summa	10 677:10

Postmuseums donationsfond

Behållning vid årets ingång	13 735:71
Ränta 1982—1983	<u>2 559:55</u>
Summa	16 295:26

Behållning 1983-12-31	<u>16 295:26</u>
Summa	16 295:26

Stockholm i mars 1984

Karin Rabén